

—
Türk
Edebiyatı
Öykü
—

YİTİK ÜLKE

Defne
Suman

Defne Suman, 1974 yılında İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamladı. Yüksek lisans tezinden çıkan makalesi "Feminizm, İslam ve Kamusal Alan" *İslam'ın Yeni Kamusal Yüzleri* adlı kitapta yayımlandı. 2007 yılında açtığı blogu "İnsanlık Hali" Türkiye'de ve dünyada çok sayıda okurun düzenli olarak ziyaret ettiği bir site haline geldi.

Seyahat günlükleriyle denemelerinden oluşan *Mavi Orman* 2011'de (Doğan Novus, 2018), ilk romanı *Saklambaç* 2014'te basıldı. 2016'da yayımlanan *Emanet Zaman*'ın yayın hakları Azerbaycan, Bulgaristan, İtalya, Çekya, Macaristan, Makedonya, Mısır, Kazakistan (Kazakça ve Rusça), Hindistan (Marathi dili) ve Romanya'ya satıldı; İngiltere, Avusturalya, Yeni Zelanda, Kanada, ABD, Yunanistan ve Hırvatistan'da basıldı. 2017 tarihli *Yaz Sıcağı*'nın yayın hakları Bulgaristan, Mısır ve Hindistan'a (Malayalamca ve Marathi dili) satıldı, Yunanca basıldı.

2018'de yayımlanan *Kahvaltı Sofrası* Yunanca, Sırpça ve Norveççe basıldı; Arnavutça, Azerice, Arapça, Ermenice, Bulgarca, İngilizce, Macarca, Makedonca, Farsça, Rusya, Romence, Kazakça, Malayalamca (Hindistan), Marathi (Hindistan) dilinde de okurlarla buluşmayı bekliyor. *Mavi Orman*'ın devamı niteliğindeki *İnsanlık Hâli* 2019'da yayımlandı. Yazarın son romanı *Yağmur'dan Sonra* 2020'de, öykü derlemesi *Evden Kaçmanın Yolları* 2021'de basıldı.

Defne Suman halen Atina ile İstanbul arasında gelip giderek yaşıyor; roman, öykü ve modern toplumun psikolojisini araştıran yazılarını yazmayı sürdürüyor.

Yitik Ülke

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Yağmur'dan Sonra
Kahvaltı Sofrası
Mavi Orman
Yaz Sıcağı
Emanet Zaman
Evden Kaçmanın Yolları

YİTİK ÜLKE

Yazan: Defne Suman

Editör: Hülya Balcı

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ekim 2021 / ISBN 978-625-8495-02-7

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Feyza Filiz

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yitik Ülke

Defne Suman

Bana genlerini ve öykülerini aktaran ailemin kadınlarna...

İçindekiler

Çizgiler	13
Ev	23
Eylül Konukları	29
Tek Şahit	67
Soyadı	79
Nehir	93
Şeytan Tüyü	97
Otostopçu	115
Sabun	123
Balıkçının Eleni	129
İki Yabancı	135
Evlerin Işıkları	141
O Korkunç Kaza	159
Pera	179
Yitik Ülke	187

Çizgiler

Kuyulu kâbusu gördüğüm gecenin sabahında Berin Yenge'ye gitmeye karar verdim. Annem çok sevindi.

“Yaşlı kadın. Ne zamandır o da seni soruyordu. Tülin de mutlu olur seni görünce.”

Tülin'in hâlâ Berin Yenge'yle yaşadığından haberim yoktu. Aklıma yine rüyam geldi. Kuyulu kâbus tam bir rüya sayılmaz. Geçmişte yaşadığım bir olay. Yedi sekiz yaşlarındaydım. Kilyos'a plaja gitmiştik. Annem, dedem, Berin Yenge, Mansur Amca, Tülin. Başkaları da vardı belki, hatırlamıyorum. Plaj kalabalıktı. Kuma şemsiyelerini dikmiş aileler, tişörtleri ve etekleriyle suya girmiş kızlar, sırtüstü yatan babalarını kuma gömen oğlanlar, kuruyemiş, simit, su tablalarıyla aramızda dolanan seyyar satıcılar ince uzun plajı boydan boya doldurmuştu.

Annem suyun yüzeyindeki mazot lekesini görünce benim denize girmeme izin vermedi. Oysa bu denizi çok severdim. Derinleşmezdi hiç. Giderdin, giderdin, su beline bile yetişmezdi. Ayrıca alacalı bulacalı mazot lekesine parmağımı daldırmak istiyordum.

Dedem söylendi.

“Balıkçı takaları mazotu boşaltıveriyorlar. Rezalet efendim.”

“Dağılıacağı da yok baksanıza. Yayıldıkça yayılıyor. Yağ ne de olsa.”

“Çoluk çocuk denize giriyoruz burada. Yapılmaz ki. Bir denetleyen eden yok mu?”

“Mazot denizin dibindeki bir çatlaktan sızıyor da olabilir.”

Berin Yenge bu sözleri ancak benim duyacağım kadar alçak sesle mırıldanmıştı.

Ayağımı yere vurup bağırınca annem “Mayonu giy, kumda oynarsın. Yeterince kazarsanız su çıkar hem. Tülin de gel sin, beraber kazın” diye kestirip attı. Tülin’e baktım. Kat kat pembe eteği ve şişe dibi gözlükleriyle Berin Yenge’nin havlusunun üzerinde tek başına oturuyordu. İsmi ni duyunca hemen kalktı, geldi, yanı başıma çöktü. Bir şeyler söyledi. Başımı kaldırmadım. Plastik sarı küreğimi alırsa saldırmak üzere gözlerimi kaba saba ellerinden ayırmadan bekledim. O gün de soğan kokuyordu. Berin Yengelere akşam çayına gittiğimiz zamanlarda da beni Tülin’le oynamaya arka odalara yolladıklarında böyle kokardı. Midem bulandı. Annem çantasından kremalı bisküvi çıkartıp Tülin’e uzattı. O arada bana da “Çok ayıp” bakışını attı.

Çok ayıp Nehir. Tülin, Berin Yengenle Mansur Amcanın evladı sayılır.

Hayır, sayılmaz işte. Sayılsa, sayılır demezdin. Hem on beş yaşında kız o yaşlı insanların çocuğu nasıl olabilir? Mansur Amca dedemin kardeşi değil mi? Dedem yaşında adam. Bunları hesap edecek yaşta değildim o zamanlar ama Tülin’in benim akrabam, akranım, dengim olmadığını sezerdim. Yine de o gün merakım ağır bastı. Tülin’in kalın kemikli parmaklarıyla kazdığı çukura ben de küreğimle daldım. Bir süre sonra gerçekten de annemin dediği gibi kumun altından su çıktı.

“Bu yana bir tane daha kazalım” dedi Tülin. “İki çukuru alttan birleştirirsek dipten su birinden diğerine akar.”

“Bu sefer daha derin kazalım. Belki mazot da çıkar.”

Deniz tarafından bağırsımalar geldiği sırada biz Tülin’le kaptırmış, beşinci çukurumuzu kazıyorduk. Kanallarla bir-

birine bağlanmış kumdan küçük bir kent inşa etmiştik. Yanımda getirdiğim oyuncak gemimi sularında yüzdürüyorduk. Ben gemiyi bir çukurdan yolluyordum, Tülin diğerinden alıyordu. Alttan ellerimiz birbirine dokunuyordu.

“Yetişin! Adam boğuluyor, adam boğuluyor. Yetişin. Doktor var mı? Doktor? Cankurtaran nerede?”

Denize koşan insanlar kumdan kanal kentimizin üzerinden geçip su bentlerimizi bir anda yerle bir ettiler. Ağlamaya başladım. Kimse benimle ilgilenmedi. O zaman gördüm. Annem, Berin Yenge, dedem hepsi kıyıya koşmuştu. Bizim şemsiyenin altında biz Tülin’le bir başımıza kalmıştık.

“Korkma” dedi Tülin. O da ayağa kalmıştı. Gözümün tam önündeki kalın, beyaz ayak bileklerinin derisine batmış kılları gördüm. Mide bulantım geri geldi.

“Ah! Olamaz. Mansur Bey!”

Tülin de denize koştu. Ben de peşinden. Bir grup adam denizden kıyıya birini taşıyorlardı. Adamın eski moda mayosundan, pörsük göbeğinden, kafasına yapışmış seyrek saçlarından sular damlıyordu. Kalabalıkta annemi bulup bacaklarına sarıldım. Elleriyle gözlerimi kapattı. Sonra olanları görmedim.

Mansur Amca boğulmadı. Kurtuldu. Akşam annem sofrada babama anlatırken duydum. Kuyuya düşmüştü.

“Ne kuyusu? Nasıl kuyu baba?”

“O plaj tehlikelidir kızım. Derinleşmez sanırsın ama girdaplı kuyuları vardır. İnsanı yutar. Her yaz yüzme bilmeyen onlarca kişi o plajda boğulur. Şükür, Mansur Amca’yı bir gören olmuş da kurtarmışlar.”

Kuyulu kâbusumda yine o sabah. Her şey aynı. Tülin’in kat kat eteği, denizdeki mazot lekesi, kumdan kanallarımız... Kumun derimin tabanlarını yakan sıcaklığı, bağırırlar. Ama rüyamda Mansur Amca kurtulmuyor. Kuyu onu yutuyor. Kalabalık, mayolu ıslak adamların sudan çıkardığı vücut mosmor.

Mayosunun belinde deri kemeri var. Gözleri açık ve beyaz. Benim gözlerimi örtecek kimse yok, Mansur Amca'nın çıplak cesedinden gözlerimi ayıramıyorum.

Çocukken bu kâbusu sık sık görürdüm. Son yıllarda, rüyasız derin uykular uyumaya başladığımdan mıdır nedir, seyrekleşti.

Asansör beklerken annem dairenin aralık kapısından başını çıkardı:

“Nehirciğim Berin Yenge'nin, Tülin'in yanında evlatlık, besleme gibi sözler etmezsin değil mi? Onlar bizim çok yakınlarımız. Tülin, Berin Yenge'nin öz evladı sayılır. Bunca yıldır yanında.”

“Of anne!”

Berin Yenge'nin evine ben çocukken çok giderdik ama yerine hiç dikkat etmemişim. Dedem öldükten sonra ziyaretlerimiz kesildi. Ev, yıkılıp yeniden yapılmak üzere panolarla anacadedden ayrılmış bir mahallede, beş katlı eski bir apartmanın en üst katındaydı. Binaya girerken, ön cephesine kazınmış İtalyan mimarın ismini okudum. Sokak kapısı açıktı. İttim girdim. Bir yerden fön sesi geliyordu. Otomatik bozulmuş. Giriş kapısının üzerindeki altıgen camdan içeri, yerdeki mozaikleri aydınlatacak kadar gün ışığı giriyordu. Üzerleri, basıla basıla kirlenmiş, renkleri silinmeye yüz tutmuştu ama bir zamanlar kırmızılı, mavili, beyazlı pek hoş mozaikler olduğu kesindi. Tel kapılı asansöre bakmadım bile. Katlar arasındaki aydınlıktan sızan loş ışıktaki, uçları aşağı bakan, lekelikli mermer merdivenden yukarı tırmanmaya başladım. Birinci kattaki mozaiklerin üzeri kahverengi karolarla kaplanmıştı. Kapısı aralık daire kuafördü. İçeride, başının tepesi kel, favorileri uzun kuaför orta yaşlı sıska bir kadının oksijen sarısı saçlarına dip boya yapıyordu. Epoksi zeminin üzerinde saç kesikleri ve sigara izmaritleri birbirine karışmıştı. Benim kapıda durduğumu görünce sigara tutan elini sallayarak be-

ni içeri buyur etti. Merdivene koştum. Üst kattaki dairenin önündeki, arkası basılmış ayakkabı yağınlarına takılıp düşüyordum az daha.

Beşinci kata varınca, çatıdaki camdan içeri ışık yağdı. Mozaikler ilk günkü azametleriyle ayağımın altında belirdiler. Kapının önündeki bitkiler gür ve canlıydı. Kapıyı Tülin açtı. Bir an şaşaladım. Şişe dibi gözlüklerini çıkarmış. Unlu beyaz ellerini çabucak önlüğüne sildi, beni içeri çekti. Kapıyı örtüp kilitledi.

“Nehirciğim hoş geldin. Gel buyur. Hayır, çıkarma ayakkabılarını lütfen. Rahat geldin mi? Ürkmedin değil mi mahalle-den? Geç, şöyle salona. Berin Hanım seni bekliyor sabahtan beri. Ben de hemen çayını getireyim. Senin için milföy pasta yaptım. Severdin diye hatırlıyorum, doğru mu?”

Tülin hem konuşuyor hem de beni loş koridorda, dairenin arka tarafındaki salona doğru yönlendiriyordu. Bir koridor boyunca dizilmiş ne çok oda vardı. Bu odaların bazılarında Tülin’le oynardık. Hayal meyal içinde kat kat tüllerin, topuklu terliklerin, kadifelerin, şifonların bulunduğu bir sandık hatırlıyorum. Tülin’in sık sık mutfağa gidip gelmesi gerekirdi. O, Berin Yenge’nin misafirlere servis edeceği tepsiyi hazırlarken ben sandıkta bulduğum kıyafetleri, ince topuklu ayakkabıları giyer, koridorda bir aşağı bir yukarı yürürdüm.

Berin Yenge’yi salonda, altın varaklı ayaklı aynanın önünde bulduk. Aynaya girecek kadar yaklaşmış, gözlerine kalem çekiyordu. Tülin’e baktım. Gülümsedi. Gözlerinin yeşil olduğunu bilmiyordum. Şişe dibi gözlüklerinden kurtulunca alınının genişliği de ortaya çıkmış. Sol yanağında, neredeyse şakağından başlayıp dudağına kadar inen bir iz vardı. Bıçak kesmiş gibi bir kesik.

“Berin Hanımcım, Nehir geldi.”

Berin Yenge elinde siyah göz kalemiyle döndü. Ancak o zaman o ince uzun kadının nasıl da küçülmüş, çekmiş olduğu-

nu fark ettim. Berin Yenge ben çocukken de yaşlıydı. Veya bana öyle gelirdi. Ama şimdi su götürmez bir biçimde, kupkuru ihtiyar bir kadın olmuştu. Hâlâ incedi. Hatta öyle incedi ki iki boyutlu gibi duruyordu. Bir şey söylemeden pencerenin önündeki kenarları ahşap kakmalı kadife koltuk takımına yürüdü. Kâğıt katlar gibi bedenini büküp oturdu. Peşinden giderken salonun büyüklüğünü de hatırladım. Büfeler, kimisinin üzeri beyaz örtülerle kaplı oturma takımları, yazı masası, kütüphane ve köşedeki piyanoyla salon tam da çocukluğumdan hatırladığım gibi devasa bir mekândı.

Tülin tül perdeleri, güneşlikleri ve sonra da pencereyi açtı. İçeri şehrin uğultusuyla beraber rüzgâr doldu. Uçsuz bucaksız deniz manzarasını görünce afalladım. Kız Kulesi'nden Sarayburnu'na, Haliç'e kadar tüm şehir ayaklarımızın altındaydı. Arkada, Adalar ve Kalamış Marina'dan yola çıkmış yelkenliler benek benek görünüyordu. Güneş denizin yüzeyini şöyle bir okşuyor, okşadığı yere ışıltısını bırakıyordu.

İster istemez aklım miras meselesine gitti. Berin Yenge'nin hukuki vârisleri biz miyiz? Çocukları olmadığına göre bu ev bize mi kalacak, yoksa Tülin'e mi? Bu daire satsan kim bilir kaç para eder? Buralar birkaç yıla nasıl değerlenecek! Bunları düşündüğüm için kendimden utandım. Tülin'e baktım. Akıldan geçenleri anladı mı acaba? Orta sehpaye kenarları altın işli minik pasta tabaklarını yerleştirirken neşeyle konuşuyordu.

“Nehirciğim, bu elmalı milföy tatlısı tarifini internette buldum. İnan ben de ilk defa deniyorum. İnşallah seversin. Her bir katmanın altına tarçınlı elma püresi sürdüm. Çayına şeker alır mısın? Tuzlu ne yapayım diye uzun uzun düşündüm. Sonra dedim ki kendi kendime, stres yapmaya ne gerek var Tülin. Bizim Nehir bu. Aşağıdaki fırında her sabah taze krikkrak çıkıyor. Susamlı. Ondan aldım. Bir tat bak, bayılacaksın. Ağzında dağılıyor. Al, al, daha al.”

“Güzeldik. Genç, diri, tazecik. Yazık, seninle beraber sokağa çıkıp el ele dolaşmadık. Rumelihisarı’nda ağzımızdan dumanlar saça saça, domates salçalı, sucuklu tost yemedik. Sen geceye yakışıyordun. Kısacık kış günlerinin sonuna yetiştiğimiz saatlerde uyanıyorduk. Arka odaya etraftaki apartmanların arasından süzülen tatlı bir akşam kızılığı çöküyordu. Mor çarşaflarını seviyordum. Yatağına mor çarşaf seren erkekle sevişilir, diyordum kendime. Gün ışığında senden ürkmüyordum. Kendine Zeusluğu boşuna yakıştırmamıştın. Seviştiğim en yakışıklı erkektin. Yunan heykellerine taş çıkartan seyirlik bir gövden, uzak Amazon yerlilerini hatırlatan vahşi bir yüzün vardı. Böyle güzel bir insan dünyaya çocuklar armağan etmeliydi. Sen kedileri seçtin.”

Defne Suman’dan büyümek, kadın olmak, kalmak ve gitmek üzerine öyküler...

terciye edilen
KDV’siz
sabit fiyat

₺ 38

ISBN 978-625-8495-02-7

ISBN 978-625-8495-02-7

9 786258 495027

Doğan
Kitap